

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3185/2551

บริษัทเอเทค เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด โจทก์ บริษัทมัลโต เอ็นดีที เอสเอ จำกัด กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 3, ป.วิ.พ. มาตรา 142

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 2 เป็นตัวแทนของจำเลยที่ 1 ในการขายสินค้าดังกล่าว จึงถือไม่ได้ว่าสถานที่อันเป็นถิ่นที่อยู่หรือสำนักทำการและงานของจำเลยที่ 2 เป็นภูมิลำเนาของจำเลยที่ 1 การที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางมีคำสั่งให้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องตั้งต้นคดีแก่จำเลยที่ 1 ณ สถานที่อันเป็นถิ่นที่อยู่หรือสำนักทำการงานที่จำเลยที่ 2 ใช้ประกอบกิจการจึงไม่ชอบด้วย พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศฯ มาตรา 26 ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา 3 (2) (ข), 83 ทวิ และมีผลให้กระบวนการพิจารณาระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 หลังจากนั้นไม่ชอบไปด้วย เรื่องดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศฯ มาตรา 45 ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5), 246 ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศจึงเห็นสมควรเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้น

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 2 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนของจำเลยที่ 1 ในประเทศไทยเพื่อดำเนินธุรกิจแทนจำเลยที่ 1 เมื่อประมาณปลายปี 2542 จำเลยที่ 1 ตกลงให้โจทก์เป็นผู้ซื้อหรือเป็นตัวแทนการค้าในประเทศไทยโดยกำหนดเงื่อนไขการชำระค่าตอบแทนให้โจทก์ ต่อมาจำเลยที่ 1 ได้ทำสัญญาขายสินค้าให้กรมสรรพาวุธทหารบก ผ่านจำเลยที่ 2 ตัวแทนช่วงของจำเลยที่ 1 ในประเทศไทย โดยการซื้อของของโจทก์ จำเลยที่ 2 ทำหน้าที่เป็นผู้สั่งซื้อสินค้าด้วยการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตจ่ายเงินให้แก่จำเลยที่ 1 จากนั้น จำเลยที่ 1 ยืนยันฐานะและอำนาจกระทำการของโจทก์และยืนยันผลประโยชน์จะให้ค่านายหน้าร้อยละ 22 แก่โจทก์ และต่อมาจำเลยที่ 1 ได้ยืนยันราคาสินค้าและค่านายหน้าของโจทก์อีกครั้ง โจทก์ทำหน้าที่แล้วเสร็จจนจำเลยได้ทำสัญญาซื้อขายและมีการโอนเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตแล้วหลายงวด โจทก์ทวงถามให้จำเลยชำระค่านายหน้า แต่จำเลยปฏิเสธที่จะจ่ายค่านายหน้าเป็นเงิน 73,971.04 ยูโร คิดเป็นเงินไทยจำนวน 2,958,841 บาท แก่โจทก์ ทำให้โจทก์เสียหายไม่ได้รับค่านายหน้าดังกล่าวและต้องเสียค่าใช้จ่ายในการแปลเอกสารคู่มือประกอบสินค้าของฝ่ายจำเลยอีกเป็นเงิน 200,000 บาท รวมเป็นเงินค่าเสียหาย 3,158,841 บาท ซึ่งโจทก์ขอคิดค่าเสียหายเป็นดอกเบี้ยของจำนวนเงินดังกล่าวในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันผิดนัดจนถึงวันฟ้องในต้นเงิน 2,958,841 บาท เป็นงวดๆ คิดเป็นเงิน 69,280 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,228,121 บาท ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่โจทก์พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 3,158,841 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนถึง

วันที่จำเลยทั้งสองชำระเสร็จ จำเลยที่ 1 ขาดนัดยื่นคำให้การ จำเลยที่ 2 ให้การว่า ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม เนื่องจากโจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่า จำเลยที่ 2 มีนิติสัมพันธ์กับโจทก์อย่างไร และจำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบโจทก์ในสถานะใด อย่างไร จำเลยที่ 2 ไม่เคยได้รับแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนของจำเลยที่ 1 ในการดำเนินธุรกิจการค้า จำเลยที่ 2 ไม่เคยเข้าเกี่ยวข้องหรือรับรู้การที่จำเลยที่ 1 ตกลงให้โจทก์เป็นผู้ซื้อหรือเป็นตัวแทนในประเทศไทย รวมถึงการที่โจทก์ซื้อให้มีการทำสัญญาซื้อขายระหว่างจำเลยที่ 1 กับกรมสรรพาวุธทหารบกและการที่จำเลยที่ 1 ยืนยันฐานะ อำนาจและผลประโยชน์ค่านายหน้าโจทก์จะได้รับแต่อย่างใด จำเลยที่ 2 ไม่เคยมีนิติสัมพันธ์ใดกับโจทก์ การทำสัญญาซื้อขายตามฟ้องเป็นการทำสัญญาระหว่างจำเลยที่ 2 ในนามของจำเลยที่ 2 เอง กับกรมสรรพาวุธทหารบก จำเลยที่ 2 ซื้อสินค้ามาแล้วขายไปในนามของตน มิได้ทำในฐานะตัวแทนของจำเลยที่ 1 และการทำสัญญาซื้อขายดังกล่าวโจทก์ไม่ได้ซื้อให้มีการซื้อขายตามที่กล่าวอ้าง ขอให้ยกฟ้อง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ใช้เงินจำนวน 73,917.04 ยูโร พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 6 พฤษภาคม 2543 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากจะชำระเป็นเงินบาทให้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนตามอัตราเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ ณ วันเวลาและสถานที่ที่มีการชำระเงินนั้น ถ้าไม่มีอัตราแลกเปลี่ยนในวันดังกล่าวให้ถือเอาวันสุดท้ายที่มีอัตราเช่นนั้นก่อนวันดังกล่าวในกรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศแจ้งให้ทราบถึงอัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (อัตราอ้างอิง) การให้ถืออัตราดังกล่าวเป็นเกณฑ์คำนวณ แต่เมื่อคำนวณเป็นเงินสกุลบาทแล้วไม่ให้เกิน 2,958,841 บาท ให้ยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ 2 โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงรับฟังยุติตามที่คู่ความนำเสนอสืบรับกันและตามคำพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางที่คู่ความมิได้อุทธรณ์โต้แย้งว่า กรมสรรพาวุธทหารบกทำสัญญาซื้อเครื่องตรวจกระสุนและวัตถุระเบิดด้วยรังสีเอกซ์ (เครื่องเอกซ์เรย์) แบบติดตั้งประจำที่ซึ่งเป็นสินค้าของจำเลยที่ 1 โดยมีจำเลยที่ 2 เป็นผู้ขายตามสัญญาซื้อขายพร้อมติดตั้ง ในการทำสัญญาซื้อขายดังกล่าว จำเลยที่ 1 ตกลงจะให้คำบำเหน็จแก่โจทก์ซึ่งเป็นนายหน้าซื้อให้จำเลยที่ 1 ได้ขายสินค้านั้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่า จำเลยที่ 2 จะต้องชำระค่าแปลเอกสารจำนวน 200,000 บาท และร่วมรับผิดชอบค่านายหน้าบางส่วนจำนวน 280,000 บาท ให้แก่โจทก์หรือไม่ เห็นว่า แม้โจทก์จะมีสำเนาหนังสือแต่งตั้งตัวแทน มาอ้างส่งศาลมีความว่าจำเลยที่ 1 แต่งตั้งจำเลยที่ 2 เป็นตัวแทนสำหรับโครงการของกองทัพไทย แต่ในเอกสารไม่ปรากฏข้อความหรือรายละเอียดใดๆ ว่า จำเลยที่ 1 แต่งตั้งให้จำเลยที่ 2 เสนอขายและทำสัญญาขายเครื่องตรวจกระสุนและวัตถุระเบิดด้วยรังสีเอกซ์เรย์แบบติดตั้งประจำที่ในฐานะเป็นตัวแทนของจำเลยที่ 1 ทั้งในใบเสนอราคาขายเครื่องเอกซ์เรย์นี้อยู่ในชุดเอกสารและในหนังสือสัญญาซื้อขายพร้อมติดตั้ง ก็เห็นได้ว่าจำเลยที่ 2 โดยกรรมการผู้มีอำนาจเป็นผู้ขายกับลงนามเป็นผู้ขายเครื่องเอกซ์เรย์ดังกล่าวให้แก่กรมสรรพาวุธทหารบกในนามของจำเลยที่ 2 เอง นอกจากนี้ยังปรากฏตามหนังสือคำประกันว่า ในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าดังกล่าวธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาเจริญผล ได้ทำสัญญาคำประกันความเสียหายค่าปรับหรือค่าใช้จ่ายใดๆ ที่จำเลยที่ 2 ไม่ปฏิบัติตามสัญญาแก่กรมสรรพาวุธทหารบก โดยไม่ปรากฏว่ามีจำเลยที่ 1 เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ฉะนั้นจึงเห็นว่า ลำพังแต่หนังสือแต่งตั้งตัวแทน ซึ่งโจทก์อ้างส่งประกอบคำเบิกความของกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทโจทก์ยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังได้ว่า จำเลยที่ 2 เป็นตัวแทนของจำเลย

ที่ 1 ในการทำสัญญาซื้อขายเครื่องตรวจกระสุนและวัตถุระเบิดให้แก่กรมสรรพาวุธทหารบก ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ 2 เป็นตัวแทนของจำเลยที่ 1 ในการขายเครื่องเอกซ์เรย์กระสุน และวัตถุระเบิดให้แก่กรมสรรพาวุธทหารบก จำเลยที่ 2 ไม่ได้มีนิติสัมพันธ์หรือข้อตกลงกับโจทก์ ที่จะชำระค่าค่าแปลเอกสารและค่านายหน้าให้แก่โจทก์ จำเลยที่ 2 จึงไม่ต้องรับผิดชอบชำระค่าแปล เอกสารและค่านายหน้าให้แก่โจทก์ ที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง พิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 นั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้นและเมื่อ ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 2 เป็นตัวแทนของจำเลยที่ 1 ในการขายสินค้าดังกล่าวให้แก่กรม สรรพาวุธทหารบก จึงถือไม่ได้ว่าสถานที่อันเป็นถิ่นที่อยู่หรือสำนักทำการงานของจำเลยที่ 2 เป็น ภูมิลำเนาของจำเลยที่ 1 การที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางมีคำสั่งให้ ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องตั้งต้นคดีแก่จำเลยที่ 1 ณ สถานที่อันเป็นถิ่นที่อยู่หรือสำนักทำ การงานที่จำเลยที่ 2 ใช้ประกอบกิจการจึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและ การค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2539 มาตรา 26 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 3 (2) (ข), 83 ทวิ และมีผลให้กระบวนพิจารณาระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 หลังจากนั้นไม่ ชอบไปด้วย ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศจึงเห็นสมควร เพิกถอนกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้น เรื่องดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ศาลฎีกาแผนกคดี ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดี ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2539 มาตรา 45 ประกอบประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5), 246" พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำพิพากษา ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับจำเลยที่ 1 และให้ศาลดังกล่าว ดำเนินกระบวนพิจารณาใหม่ตั้งแต่การส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องตั้งต้นคดีแก่จำเลยที่ 1 นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง

องค์คณะ

ปัญญารัตน์ วิระยะวานิช · สุวัฒน์ วรรณะหทัย · เกรียงชัย จิงจตุรพิธ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3185/2551>